

หลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนอนุบาลไผ่อ่อน พุทธศักราช ๒๕๖๑
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
(สำหรับเด็กอายุ ๓ – ๔ ปี)

โดย

๑.นางนิยมภรณ์	วาลตะคุ	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๑๔๔
๒.นางสาวเนตรนภา	ช่องงาม	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๑๔๖
๓.นางสาวพิศมัย	แก้วสมสิน	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๑๖๐
๔.นางสาวเกศินี	เปสันทิยะ	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๑๖๑
๕.นางสาวชนิดาภา	หาญชนะ	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๑๖๔
๖.นางสาววาสนา	กรวจนอก	๕๗๑๐๓๑๓๒๑๑๗๔

หลักสูตรนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

สาขา การศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พ.ศ. ๒๕๖๐

คำนำ

การจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และสภาพตามบริบททางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นของผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานทัดเทียมกัน

โรงเรียนอนุบาลไอลู่น ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภารกิจดังกล่าว จึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุ ๓ – ๔ ปี) โดยกำหนดถึงความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้หัวหน้าสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในฉบับนี้

โรงเรียนอนุบาลไอลู่น

เมษายน ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง หน้า

ปรัชญา	๔
วิสัยทัศน์	๔
พันธกิจ	๔
เป้าหมาย	๔
จุดหมาย	๔
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๕
โครงสร้างหลักสูตร	๘
การจัดเวลาเรียน	๘
สาระการเรียนรู้รายปี	๘
การจัดประสบการณ์	๑๓
หลักการจัดประสบการณ์	๑๔
แนวทางการจัดประสบการณ์	๑๔
การจัดกิจกรรมประจำวัน	๑๕
โครงสร้างการจัดประสบการณ์	๑๙
การจัดบรรยากาศการเรียนรู้	๒๗
สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน	๒๘
การจัดมุม	๒๘
สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน	๒๙
สื่อและแหล่งการเรียนรู้	๒๙
การประเมินพัฒนาการ	๓๕
การบริหารจัดการหลักสูตร	๓๖

ปรัชญา

“อบอุ่น สุขใจ ได้ความรู้”

อบอุ่น คือ เด็กได้รับการดูแล การเอาใจใส่ที่ดีจากครูและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

สุขใจ คือ เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่งดงาม

ได้ความรู้ คือ เด็กได้รับการพัฒนาครบทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และได้ลงมือปฏิบัติจริง

วิสัยทัศน์

เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับพัฒนาการ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และเป็นไปโดยธรรมชาติภายใต้สิ่งแวดล้อมที่อบอุ่น เพื่อให้เด็กมีความสนใจใฝ่รู้ในสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างสร้างสรรค์ ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นธรรมชาติ ตามบริบทของท้องถิ่น

พันธกิจ

๑. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดประสบการณ์ กิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างหลากหลาย

๒. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาแบบองค์รวม ให้แก่เด็กทุกคนเต็มตามศักยภาพ

๓. การส่งเสริม และสนับสนุนสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

๔.การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามบริบท

เป้าหมาย

๑. เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาด้านร่างกายอารมณ์ – จิตใจสังคม และสติปัญญา เต็มศักยภาพเหมาะสมกับวัย

๒. เด็กทุกคนรัก และภาคภูมิใจในชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง

๓. เด็กทุกคนมีความรักในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๔. ครูทุกคนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

๕. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กร้อยละ ๘๐

จุดหมาย

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

๒. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๓. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

๔. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว

๖. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

๕. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๖. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๗. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

๘. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๙. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
๑๐. มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
๑๑. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
๑๒. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
๑.๒ มีสุขภาพอนามัยสุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑.๒.๒ ล้างมือก่อน รับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำ กิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	๒.๑.๑ เดินตามแนวที่กำหนดได้
	๒.๑.๒ กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้
	๒.๑.๓ วิ่งแล้วหยุดได้
	๒.๑.๔ รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย
๒.๒ ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว
	๒.๒.๒ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ ซม. ได้

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออก
	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานตนเอง

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๔.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ
	๔.๑.๒ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี
	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	๖.๑.๑ แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ
	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเอง
	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้องส้วม โดยมีผู้ช่วยเหลือ
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	๖.๒.๑ เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๗.๑.๑ มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๗.๑.๒ ทิ้งขยะได้ถูกที่
๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๗.๒.๓ หยุดย่นเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นร่วมกับเพื่อน
	๘.๒.๒ ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคย เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	๘.๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมี ผู้ชี้แนะ
	๘.๓.๓ ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๙.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง
	๙.๑.๒ เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ
๙.๒ อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้	๙.๒.๑ อ่านภาพ และพูดข้อความด้วยภาษาของตน
	๙.๒.๒ เขียนขีดเขียน อย่างมีทิศทาง

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส
	๑๐.๑.๒ จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว
	๑๐.๑.๓ คัดแยกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน
	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ
๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	๑๐.๒.๑ ระบุที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น
๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	๑๐.๓.๑ ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ
	๑๐.๓.๒ แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง

๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓-๔ ปี
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑๒.๑.๑ สนใจฟังหรืออ่านหนังสือด้วยตนเอง
	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ
	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหา

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย		
ช่วงอายุ	อายุ ๓ - ๔ ปี	
สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	❖ ด้านร่างกาย ❖ ด้านอารมณ์และจิตใจ ❖ ด้านสังคม ❖ ด้านสติปัญญา	❖ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ❖ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ❖ ธรรมชาติรอบตัว ❖ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก
ระยะเวลาเรียน	ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ วันทำการ	

การจัดเวลาเรียน

เวลาเรียนตลอดหลักสูตร รอายุ ๓ - ๔ ปี ปีการศึกษาละ ๔๐ สัปดาห์ (ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ วันทำการ) สัปดาห์ละ ๕ วัน วันละ ๖ - ๗ ชั่วโมง

สาระการเรียนรู้รายปี

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลไผ่อ่อน ระดับการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในแต่ละช่วงอายุ โดยพิจารณาจากสาระที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

๑. ประสบการณ์สำคัญ

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขนิสัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

ด้านร่างกาย	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่	(๑) การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (๒) การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ (๓) การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์

	(๔) การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้ กล้ามเนื้อใหญ่ ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ (๕) การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ
๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก	(๑) การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก (๒) การเขียนภาพและการเล่นกับสี (๓) การปั้น (๔) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วย เศษวัสดุ (๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อย วัสดุ
๑.๑.๓ การรักษาสภาพอนามัย ส่วนตน	(๑) การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน
๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย	(๑) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน (๒) การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกันและรักษา ความปลอดภัย (๓) การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย (๔) การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ
๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับ ร่างกายตนเอง	(๑) การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ (๒) การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้ แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะ ที่เป็น อัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ด้านอารมณ์	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๒.๑ สุนทรียภาพ ดนตรี	(๑) การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ เสียงดนตรี (๒) การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๔) การเล่นบทบาทสมมติ (๕) การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ (๖) การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
๑.๒.๒ การเล่น	(๑) การเล่นอิสระ (๒) การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ (๓) การเล่นตามมุมประสบการณ์ (๔) การเล่นนอกห้องเรียน
๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม	(๑) การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ (๒) การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม (๓) การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม
๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์	(๑) การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น

	(๒) การเล่นบทบาทสมมติ (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๔) การร้องเพลง (๕) การทำงานศิลปะ
๑.๒.๕ การมีอัตลักษณ์เฉพาะ ตนและเชื่อว่าตนเองมี ความสามารถ	(๑) การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง
๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	(๑) การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือ เสียใจและการช่วยเหลือปกป้องผู้อื่นเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๓ ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาส
ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น
การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

ด้านสังคม	ประสพการณ์สำคัญ
๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน	(๑) การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน (๒) การปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	(๑) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอกห้องเรียน (๒) การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า (๓) การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้ว มาใช้ซ้ำ หรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (๔) การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ (๕) การเลี้ยงสัตว์ (๖) การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชีวิตประจำวัน
๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรม ท้องถิ่นและความเป็นไทย	(๑) การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย (๒) การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย (๓) การประกอบอาหารไทย (๔) การศึกษานอกสถานที่ (๕) การละเล่นพื้นบ้านของไทย
๑.๓.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มี ส่วนร่วมและบทบาท สมาชิกของสังคม	(๑) การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน (๒) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน (๓) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ (๔) การดูแลห้องเรียนร่วมกัน (๕) การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ
๑.๓.๕ การเล่นและทำงานแบบ ร่วมมือร่วมใจ	(๑) การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (๒) การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น (๓) การทำศิลปะแบบร่วมมือ
๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	(๑) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

	(๒) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
๑.๓.๗ การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	(๑) การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

การพัฒนาด้าน	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๔.๑ การใช้ภาษา	(๑) การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม (๒) การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ (๓) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ (๔) การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ (๕) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง (๖) การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ (๗) การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ (๘) การรอจังหวะที่เหมาะสมในการพูด (๙) การพูดเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร (๑๐) การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/รูปแบบ (๑๑) การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ (๑๒) การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง (๑๓) การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ (๑๔) การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา และจากบนลงล่าง (๑๕) การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย (๑๖) การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่ (๑๗) การคาดเดาคำ วลี หรือประโยค ที่มีโครงสร้างซ้ำๆ กัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง (๑๘) การเล่นเกมภาษา (๑๙) การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง (๒๐) การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ (๒๑) การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเอง/คำคุ้นเคย (๒๒) การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ

๑.๔.๒ การคิดรวบยอดการคิดเชิงเหตุผลการตัดสินใจและแก้ปัญหา	(๑) การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม (๒) การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน (๓) การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ (๔) การเล่นกับสื่อต่างๆ ที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย (๕) การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะ และรูปร่าง รูปทรง (๖) การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน (๗) การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป (๘) การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน (๙) การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ (๑๐) การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ (๑๑) การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ (๑๒) การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน (๑๓) การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร (๑๔) การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา (๑๕) การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน (๑๖) การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ (๑๗) การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล (๑๘) การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล (๑๙) การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา
๑.๔.๓ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	(๑) การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่นและชิ้นงาน (๒) การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ (๓) การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย
๑.๔.๔ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	(๑) การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว (๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ (๓) การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ (๔) การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

๒. สารที่ควรเรียนรู้

๒.๑ เรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวเด็ก

เด็กควรเรียนรู้ชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความ

ปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุข

๒.๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ๓ – ๔ ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา โรงเรียนอนุบาลไออุ่น ได้ยึดทฤษฎีการเรียนรู้ของมอนเตสซอรี เพรอเบล และการจัดสภาพแวดล้อมตามแนวทางวอร์ดรอพ ดังนี้

การจัดกิจกรรมตามทฤษฎีของมอนเตสซอรี เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็ก เน้นการช่วยเหลือตนเอง โดยครอบคลุมการศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

๑.ด้านทักษะกลไก (Motor Education) หรือกลุ่มประสบการณ์ชีวิต มีจุดประสงค์เพื่อฝึกการดูแลและจัดการสิ่งแวดล้อม การทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ ความรับผิดชอบและการประสานสัมพันธ์ให้สมดุล เด็กจะทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเบื้องต้นของชีวิตประจำวัน การดูแลตนเอง การจัดการเกี่ยวกับของใช้ในบ้าน เช่น การตักน้ำ การตวงข้าว การขัดโต๊ะไม้ การเย็บปักถักร้อย การรูดซิปป การพับและเก็บผ้าห่ม หรือมารยาทในการรับประทานอาหาร เป็นต้น

๒.ด้านประสาทสัมผัส (Education of the Senses) มีจุดประสงค์เพื่อฝึกการสังเกต การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าเกี่ยวกับมิติ รูปทรง ปริมาตรของแข็ง ของทึบ อุณหภูมิ เด็กจะได้รู้จักทรงกระบอก ลูกบาศก์ ปริซึม แขนงไม้ ชุดรูปทรงเรขาคณิต บัตรประกอบแถบสี กระดานสัมผัส แผ่นไม้ แท่งรูปทรงเรขาคณิต กิจกรรมที่จัดให้เด็กปฏิบัติผ่านการเล่น เช่น หอคอยสี่เหลี่ยม แผ่นไม้สีต่างๆ เศษผ้าสีต่างๆ รูปสี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ รูปทรงกระบอก ระฆัง กล้อง และขวดบรรจุของมีกลิ่น แท่งไม้สีแดงและแท่งวางเป็นขั้นบันได ถุงที่ซ่อนสิ่งเล็กๆ เป็นต้น

๓.ด้านการเขียนและคณิตศาสตร์ (Preparation For Writing and Arithmetic) หรือกลุ่มวิชาการ มีจุดประสงค์เพื่อเตรียมเด็กเข้าสู่ระดับประถมศึกษา เตรียมตัวด้านการอ่านการเขียนโดยธรรมชาติ การประสมคำ คณิตศาสตร์ การศึกษาทางพฤกษศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การประพันธ์เพลง การเคลื่อนไหวมือ เด็ก

จะเรียนเกี่ยวกับตัวเลข กล้องชุดอักษร ชุดแผนที่ เครื่องมือ โน้ตดนตรี กล้องและแท่งสี อักษรกระต่ายทราย แผ่นโลหะชุดรูปทรงเรขาคณิต ชุดแต่งกาย เป็นต้น กิจกรรมที่จัดสำหรับเด็ก เช่น การคูณ การหารยาว ทศนิยม การแนะนำเลขจำนวนเต็ม 10 ด้วยลูกปัด แบบฝึกหัดการบวกและการลบ การเรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ เรียนเรื่อง ส่วนที่เป็นพื้นดิน เช่น ที่ราบ ภูเขา เกาะ แหลุม ฯลฯ ส่วนที่เป็นพื้นน้ำ เช่น น้ำตก ทะเลสาบ อ่าว ช่องแคบ

การเรียนรู้ตามแบบฟร็อบเอล ประกอบด้วยชุดของขวัญ (gifts) และชุดอาชีพ (occupations) ซึ่ง ออกแบบมาสำหรับพัฒนาการเรียนรู้โดยการสัมผัส ชุดของขวัญประกอบด้วยไหมพรม ไม้บล็อก วัสดุจาก ธรรมชาติ รูปทรงเรขาคณิต ส่วนชุดอาชีพประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ อันได้แก่ การปั้น การตัด การพับ การ ร้อยลูกปัด และการเย็บปัก กิจกรรมดนตรี ศิลปะและกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น การทำสวน การดูแลสัตว์ กิจกรรมประจำวันของเด็กนอกเหนือจากการใช้ชุดของขวัญและชุดอาชีพ แนวคิดในเรื่อง “การเล่น” การเล่น เป็นกระบวนการที่ครูเป็นผู้ชี้แนะเป็นการเล่นเลียนแบบธรรมชาติ และเกิดขึ้นในหน่วยการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้ กำหนด เพราะ เด็กปฐมวัยควรจะได้เรียนรู้ด้วยการเล่น การแสดงออกอย่างอิสระ เด็กควรได้รับประสบการณ์จาก การเรียนรู้ทั้งนอกชั้นและในชั้นเรียน เน้นการเล่นอย่างมีความหมาย การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ มี อุปกรณ์ และการกิจกรรมที่ เหมาะสม มีการกระตุ้นเร้าความสนใจของ เด็ก ซึ่งเด็กสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้ ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมที่ครูจัดให้ไว้ในห้อง

ทฤษฎีการเรียนรู้ของวอลดอร์ฟ ซึ่งเชื่อว่าเด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบ ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี กับเด็ก มีจุดมุ่งหมายช่วยให้มนุษย์บรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนมี พัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่มีสังคมที่สมบูรณ์ โดยเน้นในเรื่องจิตวิญญาณ ความรู้สึก เน้นการสร้างเจตคติในตัวเด็ก เน้นสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทำจากธรรมชาติ

หลักการจัดประสบการณ์

๑. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัด กิจกรรมพัฒนาด้านทักษะกลไกหรือกลุ่มประสบการณ์ชีวิต ด้านประสาทสัมผัส ด้านการเขียนและคณิตศาสตร์ การเล่นหรือทำกิจกรรมโดยใช้อุปกรณ์การเล่นแบบชุดอุปกรณ์ ชุดอาชีพ

๒. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบท ของสังคมที่ เด็กอาศัยอยู่

๓. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต การเรียนรู้อย่างมี ความสุข

๔. การมุ่งให้เด็กได้เป็นเด็กที่มีคุณค่าทางจิตใจสูง ฝึกให้เห็นคุณค่าของความร่วมมือกับส่วนรวม การควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ ความอดทน

๕. การเรียนปนเล่น จัดโอกาสให้เด็กได้เล่นเสรีตามความสนใจ การเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมาย การ แสดงออกอย่างอิสระ

๖. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัด ประสบการณ์

๗. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ก มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการอย่าง เหมาะสม

แนวทางการจัดประสบการณ์

๑. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับ พัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

๒. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองของเด็กวัยนี้คือเด็กได้ ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง การ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น

ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

๓. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะ และสาระการเรียนรู้
๔. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
๕. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน
๖. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
๗. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจน สอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
๘. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
๙. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ การสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ
๑๐. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมา ไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมประจำวัน

๑. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

- ๑.๑ กำหนดระยะเวลาแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น เด็ก ๓ - ๔ ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ ๑๒ - ๑๕ นาที
- ๑.๒ กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่อง นานกว่า ๒๐ นาที
- ๑.๓ กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุมประสบการณ์ การเล่นกลางแจ้งใช้เวลาประมาณ ๔๐ - ๖๐ นาที
- ๑.๔ กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็ก เป็นผู้ริเริ่มและครูเป็นผู้ริเริ่ม กิจกรรมที่ใช้กำลังและกิจกรรมสงบ จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป
- ๑.๕ จัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาการ จิตใจ ปลุกฝัง คุณธรรม จริยธรรม พัฒนาสังคมนิสัยพัฒนาการคิด พัฒนาภาษา ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

๒. ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกจัดกิจกรรมในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

- ๒.๑ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี
- ๒.๒ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

๒.๓ การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่น ให้เด็กได้ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

๒.๔ การพัฒนาสังคมนิสัยเพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

๒.๕ การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษาสถานศึกษาที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

๒.๖ การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

๒.๗ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และความเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้าง

๓. รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละโรงเรียน และชุมชน ที่สำคัญครูต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน สำหรับศูนย์ โรงเรียนอนุบาลไผ่หวาน แห่งนี้ ได้จัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

เวลา	กิจกรรม
๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐	รับเด็ก
๐๘.๓๐ - ๐๘.๔๕	กิจกรรมหน้าเสาธง
๐๘.๔๕ - ๐๙.๐๐	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ
๐๙.๐๐ - ๐๙.๒๐	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
๐๙.๒๐ - ๐๙.๔๐	กิจกรรมสร้างสรรค์
๐๙.๔๐ - ๑๐.๒๐	กิจกรรมเสรี/เล่นตามมุมประสบการณ์
๑๐.๒๐ - ๑๐.๓๕	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
๑๐.๓๕ - ๑๑.๓๐	กิจกรรมกลางแจ้ง
๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐	รับประทานอาหารกลางวัน / แปรงฟัน
๑๒.๐๐ - ๑๔.๐๐	นอนพักผ่อน
๑๔.๐๐ - ๑๔.๒๐	เก็บที่นอน ล้างหน้า
๑๔.๒๐ - ๑๔.๓๐	ดื่มนม
๑๔.๓๐ - ๑๔.๕๐	เกมการศึกษา
๑๔.๕๐ - ๑๕.๐๐	เตรียมตัวกลับบ้าน

๓.๑ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ การเคลื่อนไหวของเด็กมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ช้า ได้แก่ การคืบ คลาน
- เร็ว ได้แก่ การวิ่ง
- นุ่มนวล ได้แก่ การไหว้ การบิน
- ชิงชัง ได้แก่ การกระต๊อบเท้าตัง ๆ ตีกลองตัง ๆ
- ร่าเริงมีความสุข ได้แก่ การตบมือ หัวเราะ
- เศร้าโศกเสียใจ ได้แก่ สีหน้า ท่าทางทิศทางการเคลื่อนไหว
- เคลื่อนไหวไปข้างหน้าและข้างหลัง
- เคลื่อนไหวไปข้างซ้ายและข้างขวา
- เคลื่อนตัวขึ้นและลง
- เคลื่อนไหวรอบทิศ

รูปแบบการเคลื่อนไหว

๑. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ได้แก่ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็ก มี ๒ ประเภท
  - ๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ได้แก่ ตบมือผกศีรษะ ขยิบตา ชันเข่า เคาะเท้า เคลื่อนไหวมือและแขน มือและนิ้วมือ เท้าและปลายเท้า
  - ๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ได้แก่ คลาน คืบ เดิน วิ่ง กระโดด ควบม้า ฯลฯ
๒. การเลียนแบบ มี ๔ ประเภท คือ
  - ๒.๑ เลียนแบบท่าทางสัตว์
  - ๒.๒ เลียนแบบท่าทางคน
  - ๒.๓ เลียนแบบเครื่องดนตรีกลไก และเครื่องเล่น
  - ๒.๔ เลียนแบบปรากฏการณ์ธรรมชาติ
๓. การเคลื่อนไหวตามบทเพลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางประกอบเพลง
๔. การท่าทางกายบริหารประกอบเพลง หรือคำคล้องจอง
๕. การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่让孩子คิดสร้างสรรค์ท่าทางขึ้นเอง อาจขึ้นด้วยการป้อนคำถาม หรือใช้อุปกรณ์ประกอบ
  ๖. การเล่นหรือการแสดงท่าทางตามคำบรรยายเรื่องราว ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือแสดงท่าทางตามจินตนาการจากเรื่องราวหรือคำบรรยายที่ผู้สอนเล่า
  ๗. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลง ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามสัญญาหรือคำสั่งที่ได้ตกลงไว้ก่อนเริ่มกิจกรรม
  ๘. การฝึกท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้แก่ การเคลื่อนไหวหรือท่าทางจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง แล้วให้เพื่อนปฏิบัติตาม

๓.๒ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ กิจกรรมสร้างสรรค์ควรจัดให้เด็กทำทุกวัน โดยอาจจัดวันละ ๒ - ๓ กิจกรรม ให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย ๑ - ๒ กิจกรรม ตามความสนใจ

๓.๓ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสรีหรือการเล่นตามศูนย์ประสบการณ์ หรือการเล่นตามศูนย์ประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่นหรือศูนย์ประสบการณ์ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น ศูนย์บล็อก ศูนย์หนังสือ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์บ้าน ศูนย์ร้านค้า เป็นต้น ศูนย์ต่าง ๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก อาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ครูผู้ดูแลเด็กจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ

๓.๔ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างมีจุดหมาย ฝึกให้เด็กคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ฝึกการเข้าสังคม และฝึกการใช้ภาษาผ่านการปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การสนทนา การอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การทดลอง การปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ การเล่นเกม บทบาทสมมติ การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง และการเล่นเกม

การสนทนา อภิปราย เป็นการสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผ่านสื่อของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเน้นการปลูกฝังให้เด็กเกิดคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กเข้าใจสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ดีขึ้น โดยมีสื่อประกอบเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น หรือการแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่让孩子ได้สังเกตและเรียนรู้ขั้นตอนของกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง บางครั้งครูอาจให้เด็กเป็นผู้สาธิตร่วม เช่น การเพาะเมล็ด การปลูกโป่ง การทำกระดาษ ฯลฯ

การทดลอง/ปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงในการลงมือทำด้วยตนเอง ได้ฝึกสังเกตการเปลี่ยนแปลง การคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่ายๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสิ่งต่างๆนอกสถานศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

การเล่นบทบาทสมมติ เป็นการให้เด็กสมมติตนเองเป็นตัวละครต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทานหรือเรื่องราวต่างๆ อาจมีวัสดุอุปกรณ์ประกอบ เช่น หุ่นสมมติตัวละคร ที่คาดศีรษะรูปคน สัตว์ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงต่างๆ

การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสุขสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ หรือเกมที่เน้นการแข่งขัน

๓.๕ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ครูควรจัดให้เด็กได้เล่น เช่น

การเล่นเครื่องสนาม เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน โยก ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น

๑. เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย หรือตาข่ายสำหรับปีนเล่น
๒. เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก ฯลฯ
๓. เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
๔. ราวโหนขนาดเล็กสำหรับเด็ก
๕. ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือ ไม้กระดานแผ่นเดียว
๖. เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง ฯลฯ

การเล่นทราย ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆได้ และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย ฟิมพ์ขนม ที่ตักทราย ฯลฯ ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาไม้ได้ต้นไม้หรือสร้างหลังคา ทำขอบกั้น เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยลงไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้

การเล่นน้ำ เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียดให้เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบ ปริมาตร ฯลฯ อุปกรณ์ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำ วางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอดีที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเสื้อผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

การเล่นสมมุติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภทผ้าใบ กระสอบป่าน ของจริงที่ไม่ใช้แล้ว เช่น หม้อ เตา ชาม อ่าง เตาไรต์ เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมุติเป็นบุคคลในครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช้แล้วสำหรับผลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของ สถานที่ทำการต่างๆเพื่อให้เด็กเล่นสมมุติตามจินตนาการของเด็กเอง

การเล่นในศูนย์ช่างไม้ เด็กต้องการการออกกำลังกายกลางแจ้ง กิจกรรมการเล่นในศูนย์ช่างไม้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้ทำงานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา เป็นการนำอุปกรณ์กีฬามาให้เด็กเล่นอย่างอิสระหรือใช้ประกอบเกมการเล่นที่ให้อิสระแก่เด็กมากที่สุด ไม่ควรเน้นการแข่งขันเพื่อมุ่งหวัง แพ้ – ชนะ อุปกรณ์กีฬาที่นิยมนำมาให้เด็กเล่น เช่น ลูกบอล ห่วงยาง ลูกทราย ฯลฯ

การเล่นเกมการละเล่น กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่นของ ท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แม่จูง โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ต้องใช้บริเวณที่กว้าง การเล่นอาจเป็นกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ ก็ได้ ก่อนเล่นผู้สอนอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำเกมการเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิดความเครียดและสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง

๓.๖ เกมการศึกษา เกมการศึกษาเป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิรูปราง จำนวน ประเภทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย ๓ – ๖ ปี เช่น เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ ฯลฯ

โครงสร้างการจัดประสบการณ์

สัปดาห์ที่ 1 – 2	แรกรับประทับใจ - ชื่อครูประจำชั้น ชั้นเรียน ครูพี่เลี้ยง - ของใช้ประจำตัวเด็ก - การปฏิบัติตนในการใช้ห้องน้ำห้องส้วม - การเก็บของเข้าที่ - การปฏิบัติตนในการรับประทานอาหาร

สัปดาห์ที่ 3	ชื่อนั้นสำคัญไฉน - ชื่อเล่น / สัญลักษณ์ของเพื่อน - ชื่อสกุลของตนเอง / รหัสประจำตัวประชาชน - ชื่อสกุลของเพื่อน - คำนาน้าชื่อ / เพศ / อายุ - รูปร่าง ลักษณะ หน้าตา
สัปดาห์ที่ 4	เด็กดีมีวินัย - ปฏิบัติตามกฎของห้องเรียน - การเก็บอุปกรณ์และเครื่องใช้ในห้องเรียน - การใช้ภาษาสุภาพ (สวัสดี, ขอขอบคุณ, ขอโทษ, ไม่เป็นไร) - การช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร - การปฏิบัติตนต่อบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน
สัปดาห์ที่ 5	อวัยวะและการดูแลรักษา - หน้าที่และการดูแลรักษา ตา - หน้าที่และการดูแลรักษา หู - หน้าที่และการดูแลรักษา จมูก - หน้าที่และการดูแลรักษา ปาก - หน้าที่และการดูแลรักษา มือ, เท้า
สัปดาห์ที่ 6	กินดีอยู่ดีมีสุข - อาหารดีมีประโยชน์ - การทำความสะอาดมือ - สุขนิสัยในการขับถ่าย - การทำความสะอาดปาก / ฟัน - การทำความสะอาดร่างกาย
สัปดาห์ที่ 7	ขยับกายสบายชีวี - ชนิดของการออกกำลังกาย - การปฏิบัติตนในการออกกำลังกายและการพักผ่อน - การเล่นเครื่องเล่นสนาม - ประโยชน์ของการพักผ่อน - ประโยชน์ของการออกกำลังกาย

สัปดาห์ที่ 8	ปลอดภัยไว้ก่อน - ความปลอดภัยในการเล่น - ความปลอดภัยบนท้องถนน - ความปลอดภัยในการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า - ความปลอดภัยในการใช้ยา - ความปลอดภัยในการใช้ของแหลมคม
สัปดาห์ที่ 9	หนูน้อยนักสัมผัส - การมองเห็น - การดมกลิ่น - การได้ยิน - การรับรู้ - การสัมผัส
สัปดาห์ที่ 10	หนูทำได้ - การล้างหน้า / แปรงฟัน - การอาบน้ำ - การแต่งตัว - การรับประทานอาหาร - การเก็บรักษาสิ่งของต่าง ๆ
สัปดาห์ที่ 11	หนูน้อยน่ารัก - มารยาทในการพูด - การทำความเคารพผู้ใหญ่ - มารยาทในการรับของ - มารยาทในสังคม (การต้อนรับ / การรับโทรศัพท์ / การเดินผ่านผู้ใหญ่ ฯลฯ) - มารยาทในการแต่งกาย
สัปดาห์ที่ 12	บ้านแสนสุข - ความหมายและประโยชน์ของบ้าน - พื้นที่และบริเวณรอบบ้าน - ประเภทและส่วนประกอบของบ้าน - ห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน - การรักษาความสะอาด

สัปดาห์ที่ 13	ครอบครัวสุขสันต์ - ความสัมพันธ์ของครอบครัว - หน้าที่ของบุคคลภายในครอบครัว - การปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัว - การมีส่วนร่วมภายในครอบครัว - สิ่งที่สำคัญสำหรับครอบครัว
สัปดาห์ที่ 14	บ้านใกล้เรือนเคียง - ความหมายของเพื่อนบ้าน - ไม่สร้างความเดือดร้อนให้เพื่อนบ้าน - การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน - การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ้าน - การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
สัปดาห์ที่ 15	จังหวัดของเรา - ชื่อลักษณะภูมิประเทศ – ภูมิอากาศจังหวัดของเรา - คำขวัญของจังหวัด - อาชีพและอาหารพื้นเมืองของจังหวัด - ศาสนาและประเพณีท้องถิ่น - สถานที่สำคัญของจังหวัด
สัปดาห์ที่ 16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเรา - ชื่อโรงเรียน ตราสัญลักษณ์ - สถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - ห้องต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - สถานที่ต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - การดูแลรักษา
สัปดาห์ที่ 17	บุคคลที่ควรรู้จักภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - ความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - บุคคลต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - หน้าที่บุคคลภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - การร่วมกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีความสุข - การปฏิบัติตนต่อบุคคลภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สัปดาห์ที่ 18	ชุมชนของเรา - สถานที่ใกล้เคียงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - ความสำคัญของสถานที่ / ความหมาย - การช่วยกันดูแลรักษา - การปฏิบัติต่อชุมชน - การมีส่วนร่วมในชุมชน
สัปดาห์ที่ 19	อาชีพในฝัน - ชื่ออาชีพต่าง ๆ เช่น ครู ตำรวจ ทหาร แพทย์ พยาบาล ฯลฯ - หน้าที่และการแต่งกายของแต่ละอาชีพ - สถานที่ของการปฏิบัติงาน - อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ - ความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพ
สัปดาห์ที่ 20	หนูช่างสงสัย - เรื่องที่เด็กสนใจ / อยากรู้ / อยากลอง - สรุปรูป / ทบทวน - การประเมินพัฒนาการ
สัปดาห์ที่ 21	สิ่งมีชีวิต - ความหมายของสิ่งมีชีวิต - คุณลักษณะของสิ่งมีชีวิต (ความเหมือน / ความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตของพืช / สัตว์) - ประโยชน์ของสิ่งมีชีวิต - โทษของสิ่งมีชีวิต - การดูแลและอนุรักษ์
สัปดาห์ที่ 22	สิ่งไม่มีชีวิต - ความหมายของสิ่งไม่มีชีวิต (ชื่อ รูปร่าง และลักษณะ) - คุณลักษณะของสิ่งไม่มีชีวิต - ประโยชน์ของสิ่งไม่มีชีวิต - โทษของสิ่งไม่มีชีวิต - การดูแลและการอนุรักษ์

สัปดาห์ที่ 23	เทพ 3 ฤดู - ฤดูหนาว (ประโยชน์ / โทษ) - ฤดูร้อน (ประโยชน์ / โทษ) - ฤดูฝน (ประโยชน์ / โทษ) - การปฏิบัติตามฤดูกาล - ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ
สัปดาห์ที่ 24	กลางวัน กลางคืน - ความหมายของกลางวัน - กลางคืน - ปรากฏการณ์เวลากลางคืน - ปรากฏการณ์เวลากลางวัน - การปฏิบัติตนในเวลากลางคืน - การปฏิบัติตนในเวลากลางวัน
สัปดาห์ที่ 25	สัตว์โลกผู้น่ารัก - สัตว์บก - สัตว์น้ำ - สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ - สัตว์เลี้ยง - สัตว์ป่า
สัปดาห์ที่ 26	นกน้อยน่ารัก - ลักษณะ, รูปร่าง - ที่อยู่อาศัย - อาหาร - การดูแล - ประโยชน์และโทษ
สัปดาห์ที่ 27	ต้นไม้แสนรัก - ลักษณะ รูปร่าง สี - การขยายพันธุ์ - การบำรุงรักษา - ประโยชน์และโทษ - โทษของดอกไม้

สัปดาห์ที่ 28	ดอกไม้สดสวย - ลักษณะ รูปร่าง สี - การขยายพันธุ์ - การบำรุงรักษา - ประโยชน์ของดอกไม้ - โทษของดอกไม้
สัปดาห์ที่ 29	ผีเสื้อแสนสวย - รูปร่าง ลักษณะที่ - ที่อยู่อาศัย - อาหาร - วงจรชีวิต - ประโยชน์และโทษ
สัปดาห์ที่ 30	มดตัวน้อย - รูปร่าง ลักษณะ - ที่อยู่อาศัย - อาหาร - วงจรชีวิต - ประโยชน์และโทษ
สัปดาห์ที่ 31	ผักผลไม้ - ชนิดของผักผลไม้ - รูปร่างลักษณะ - รสชาติของผักผลไม้ - วิธีการทำผักผลไม้ให้สะอาด - ประโยชน์และโทษ
สัปดาห์ที่ 32	ข้าวมหัศจรรย์ - ชนิด – ลักษณะ - การปลูกข้าว - การประกอบอาหารจากข้าว - การเก็บรักษา - ประโยชน์ของข้าว

สัปดาห์ที่ 33	โลกสวยด้วยมือเรา - ความหมาย, ประเภท สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ - สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น - การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - ประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม - โทษของสิ่งแวดล้อม
สัปดาห์ที่ 34	สีแสนสดใส - สีที่นักเรียนรู้จัก (ชื่อของสี) - สีจากพืช ดอกไม้ ผัก ผลไม้ - ประเภทของสี - แม่สีและการผสมสี - ประโยชน์และโทษของสี
สัปดาห์ที่ 35	เที่ยวทั่วไทย - ความหมายของการคมนาคม - ประเภทของยานพาหนะ - การปฏิบัติตนในการใช้ยานพาหนะ - ประโยชน์ของการคมนาคม - โทษของการใช้ยานพาหนะ (อุบัติเหตุ รถติด มลพิษ อากาศเสีย)
สัปดาห์ที่ 36	โลกไร้พรมแดน - ความหมายของการสื่อสาร - ประเภทของการสื่อสาร (โทรศัพท์ TV ฯลฯ) - วิธีการสื่อสาร - มารยาทในการสื่อสาร - ประโยชน์ของการสื่อสาร
สัปดาห์ที่ 37	เครื่องมือ เครื่องใช้ - เครื่องมือ เครื่องใช้ห้องเรียน - เครื่องมือ เครื่องใช้ในบ้าน - เครื่องมือ เครื่องใช้การเกษตร - เครื่องมือ เครื่องใช้ในการก่อสร้าง - การเก็บรักษา / ประโยชน์ / โทษ - ประโยชน์และโทษ

สัปดาห์ที่ 38	คณิตคิดสนุก - รูปทรงเรขาคณิต - การชั่ง การตวง การวัด - เรียงลำดับ - จำแนก, เปรียบเทียบ - ค่าของเงิน - การนับเวลา - การนับเพิ่ม นับลด
สัปดาห์ที่ 39	วิทยาศาสตร์น่ารู้ - แสง - เสียง - แม่เหล็ก - แวนชยาย - การทดลอง
สัปดาห์ที่ 40	สิ่งที่หนูต้องการเรียนรู้ - สรุปร / ทบทวน - การประเมินพัฒนาการ - ชื่อสกุลของเพื่อน - คำนำหน้าชื่อ สกุล เพศ อายุ - รูปร่าง ลักษณะ หน้าตา

การจัดบรรยากาศการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการ เล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็กโรงเรียนอนุบาลไออุ่น ได้คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความสะอาด

๒. ความปลอดภัย

๓. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น

๔. ความสะดวกในการทำกิจกรรม

๕. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ

๖. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่นต่างๆ

๗. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ

นอกจากนี้ การจัดบรรยากาศที่เหมาะสม สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามแบบวอลดอร์ฟมาจากการซึมซับด้วยการสืบสานโดยตามธรรมชาติและตามธรรมชาติที่หล่อหลอมเข้าภายในตัวเด็กทั้งกายและจิตวิญญาณ บรรยากาศการเรียนรู้รอบตัวเด็กทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนหรือกลางแจ้งต้องเป็นบรรยากาศที่งดงามตามธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ประกอบด้วยความสงบและอ่อนโยน การจัดห้องเรียนเพื่อให้เด็กมีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่ เป็นสถานที่ที่เด็กจะได้ทำสิ่งต่างๆ เพื่อตนเอง ห้องเรียนที่จัดให้เด็กเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมในการเรียนในสิ่งแวดล้อมที่ตระเตรียมไว้ เด็กจะเรียนได้ตามความต้องการ มีการจัดโต๊ะเก้าอี้ ขนาดเด็กให้แกเด็กได้ทำงานเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มในห้องเรียน เด็กจะมีการ ทำงานบนพื้น จัดเฟอร์นิเจอร์ทุกอย่างเป็นขนาดเด็ก กระดานดำขนาดต่ำพอที่เด็กจะใช้ พื้นที่ภายนอกซึ่งเด็กสามารถทำสวนหรือ ทำกิจกรรมกลางแจ้งได้

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อม ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ความรู้สึกอบอุ่นมั่นใจ และมีความสุขของเด็ก เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็ก ซึ่งได้จัดแบ่งพื้นที่ที่เหมาะสม ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครู

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก จัดทำเป็นแผ่นป้ายหรือที่แขวนผลงาน
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานเด็ก จัดใส่แฟ้มรายบุคคล เด็กสามารถจัดเก็บเองได้
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของครู
- ๑.๕ ป้ายนิเทศ

๒. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่นหรือห้องใกล้เคียง

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่นมุมบล็อกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุม วิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะฯ

๔. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ มีการใช้วัสดุธรรมชาติตกแต่งห้องเรียน ใช้สีที่เป็นที่ธรรมชาติ เน้นความงดงามตามธรรมชาติ เช่น การจัดสีที่นุ่มนวล แสงสว่างจากธรรมชาติที่ไม่จัดจ้า ตลอดจนเสียงที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม สร้างความรู้สึกอบอุ่น อ่อนโยน และสดชื่นให้เกิดขึ้นในจิตใจเด็ก เด็กจะมีพลังตื่นตัว และมีสมาธิในการเรียนรู้ได้ไม่ยาก

การจัดมุมต่างๆ ได้คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ในห้องเรียนจัดให้มีมุมเล่น ๓ – ๕ มุม

๒. มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก หรือตามหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์

๓. การจัดมุมที่มีสื่อจากวัสดุธรรมชาติ และมุมที่เป็นสื่อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในแต่ละหน่วย และตรงตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่กำหนด

๔. จัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้แล้วไปปรากฏอยู่ในมุมเล่น เช่น เรียนรู้เรื่องปลาอาจจัดให้มีการเลี้ยงปลาในมุมวิทยาศาสตร์

๕ . เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น

๖. เสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบๆโรงเรียน รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่นพร้อมเครื่องเล่น การระวังรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียนและบริเวณรอบนอกโรงเรียน ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก โดยในส่วนของพื้นที่กลางแจ้ง แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกเป็นสนามเด็กเล่นอยู่ติดกับตัวอาคาร โดยจัดให้ใช้ได้ทั้งในสภาพภูมิอากาศที่หลากหลาย พื้นผิวแห้งเร็วเมื่อฝนตก มีบ่อทราย ไม้เลื้อยบนกำแพง ต้นไม้ และแปลงดอกไม้ ส่วนที่สองอยู่ห่างจากตัวอาคารใช้เป็นที่เล่นและออกกำลังกาย จัดเป็นอาณาจักรสำหรับเด็ก มีทางสำหรับรถเข็นและทางสำหรับเดิน มีต้นไม้พุ่ม ไม้ดอก และพืชผักสวนครัว

สื่อและแหล่งเรียนรู้

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องอาศัยสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จึงจะช่วยให้เด็กมีประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ได้ดำเนินการดังนี้

๑. จัดให้มีสื่อหลากหลาย เพียงพอในการนำมาใช้ประกอบการพัฒนาเด็ก สื่อมีทั้งที่เป็นวัสดุธรรมชาติ สื่อที่ครูจัดทำและที่ซื้อหามาเพิ่มเติม โดยสื่อแต่ละประเภทสอดคล้องต่อแนวทางการจัดประสบการณ์ เช่น ชุดอุปกรณ์หรือ Gifts ชุดอุปกรณ์นี้ประกอบด้วยวัสดุสัมผัสได้ จำนวน 10 ชุด จุดประสงค์เพื่อกระตุ้นการรับรู้ความเหมือน ความสัมพันธ์ ความเกี่ยวเนื่อง และความหลากหลายให้กับเด็กด้วยการคิดอย่างมีเหตุผล ชุดการงานอาชีพ หรือ Occupations เป็นกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ชุดอุปกรณ์ที่เฟรอบเอลกำหนดขึ้น เพื่อให้การเรียนรู้การสอนเด็กครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน มีหลากหลายเช่น พับกระดาษ ฉีกกระดาษ ถัก ห่อ ร้อยลูกปัด วาดภาพ ปั้นดินน้ำมัน สานริ้วกระดาษ เป็นต้น ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ยังประกอบไปด้วยการร้องเพลง เต้นรำ การเคลื่อนไหว การเล่นเกมที่สร้างความสนุกสนานให้กับเด็ก โดยเฉพาะการเล่นถือว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กสูงสุด

สื่อสำเร็จรูปแบบมอนเตสซอรี

- อุปกรณ์ในกลุ่มประสบการณ์ชีวิต เช่น ชุดเครื่องแต่งกาย การเทแห้ง เทน้ำ พับผ้า เพื่อช่วยให้เด็กได้ดูแลตนเอง การกวาดขยะ การขีด การรดน้ำต้นไม้ ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้รู้จักดูแลและควบคุมสิ่งแวดล้อม การรู้จักมารยาททางสังคมกล่าว คำทักทาย การเชือเชิญ เคารพข้อตกลง การจัดโต๊ะ บริการ ของว่าง อาหาร ฯลฯ เป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาทางด้านทักษะทางสังคมให้แก่เด็ก สื่อที่ได้จากธรรมชาติ

- ประสาทสัมผัส เป็นกลุ่มวิชาที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาทางด้านประสาทสัมผัสทั้งห้า และเด็กได้เกิดแนวคิดใหม่จากการที่ได้มีประสบการณ์และได้ฝึกหัด ช่วยให้เด็กเป็นคนที่มีความละเอียดลออในการสังเกต แยกแยะ มองเห็นวิธีการทำงานที่เป็นระบบ มีลำดับขั้นตอน และรู้จักที่จะควบคุม ความผิดพลาดในการทำงาน รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง เด็กจะมีโอกาสได้คิดสร้างสิ่งใหม่จากอุปกรณ์ ต่างๆ ที่ได้จัดไว้ให้ การทำงานจะช่วยสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้น กล้ามเนื้อได้รับการพัฒนา และกลุ่มวิชานี้ช่วยวางพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อไปของเด็กในด้านคณิตศาสตร์ การอ่าน วิทยาศาสตร์ ดนตรี ฯลฯ อุปกรณ์ในกลุ่มประสาทสัมผัส เช่น ทรงกระบอกมีลูก หอคอยสีชมพู บันไดสีน้ำตาล ฯลฯ

- อุปกรณ์ในกลุ่มวิชาการ เช่น แขนงไม้สีแดง เพื่อให้เด็กได้นับ 1 ไปถึง 10 รวมทั้งให้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวน เช่น 2 มากกว่า 1 อยู่ 1 ทราบลำดับของตัวเลขจาก 1 – 10 แผ่นภาพโลหะ 10 แผ่น ที่มีรูปเรขาคณิตในกรอบที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการเตรียมเด็กสำหรับการจับดินสอให้ถูกต้องและ

มีผล ทางอ้อมสำหรับงานศิลปะ ในการพัฒนารูปแบบและการระบายสี บัตรตัวเลขและบัตรอักษรกระดาษ ทราย เพื่อให้เด็กได้รู้จักตัวเลข ตัวอักษร ออกเสียงได้ถูกต้อง และเตรียมเด็กสำหรับการเขียน ลูกโลกที่ แสดง พื้นดิน พื้นน้ำ ทวีป ประเทศ ล้วนแต่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สภาพภูมิศาสตร์รอบตัว การจัดบริเวณให้เด็กได้ ทำสวน เลี้ยง สัตว์ ช่วยให้เด็กได้รู้จักสังเกตการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิต ได้รู้จักการดูแลรักษาให้ดำรงชีวิตอยู่ ได้ ทำให้เกิด ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ในการดูแลสวนเช่นเดียวกันกับการดูแลห้องเรียน

๒. จัดระบบการบริการและจัดเก็บสื่อให้เป็นระเบียบ สะดวกต่อการนำมาใช้ วางแผนพัฒนา

๓. ให้เด็กมีโอกาสเป็นผู้ลงมือการทำต่อวัตถุหรือใช้สื่อต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง และยั่งยืน

๔. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน และภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กๆ

๕. จัดให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม กำกับ การใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการ ดำเนินการด้านอื่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สื่อประกอบการจัดกิจกรรม

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรมีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติ และ/หรือ ๓ มิติ ทั้งที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้าน สื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจากสื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ตัวอย่างสื่อประกอบการจัดกิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรมเสรี/เล่นตามมุมประสบการณ์

๑. มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่น ดังนี้

๑.๑ มุมบ้าน

- ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เตา กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง

- เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา

- เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระจกขนาดเห็นเต็ม

ตัว หวี ตลับแป้ง

- เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้วโทรศัพท์ เตาไรต์จำลอง ที่รีดผ้าจำลองภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๒ มุมหมอ

- เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุม หมอ

- อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๑.๓ มุมร้านค้า

- กล่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว

- อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

๒. มุมบล็อก

- ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปร่างต่างๆ กัน จำนวนตั้งแต่ ๕๐ ขึ้นขึ้นไป

- ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ
- ภาพถ่ายต่างๆ
- ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปทรง ขนาด

๓. มุมหนังสือ

- หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆพร้อมภาพ
- ชั้นหรือที่วางหนังสือ
- อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื่อ พรม หมอน
- สมุดเขียนนิทานหนังสือกลับบ้าน
- อุปกรณ์สำหรับการเขียน
- อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง

๔. ศูนย์วิทยาศาสตร์ หรือ ศูนย์ธรรมชาติศึกษา

- วัสดุต่างๆจากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่างๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ
- เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แว่นขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ

เครื่องชั่ง ฯลฯ

กิจกรรมสร้างสรรค์ ควรมีวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

๑. การวาดภาพและระบายสี

- สีเขียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ ๑๒)
- กระดาษ
- เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อน

๒. การเล่นกับสี

- การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- การเทสี มี กระดาษ สีน้ำ
- การเลเลสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

๓. การพิมพ์ภาพ

- แม่พิมพ์ต่างๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย ฯลฯ
- แม่พิมพ์จากวัสดุอื่นๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายาง ฯลฯ
- กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

๔. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้nardแบ่ง ฯลฯ

๕. การพับ ฉีก ตัด ปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็ก ปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๖. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่างๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไม้ กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๗. การร้อย เช่น ลูกปัดหลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ

๘. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ

๙. การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ พลาสติกชิ้นเล็กๆ รูปทรงต่างๆ ผู้เล่นสามารถนำมาต่อเป็น รูปแบบต่างๆ ตามความต้องการ

๑๐. การสร้างรูป เช่น จากกระดานปักหมุด จากแป้นตะปูที่ใช้หนังยางหรือเชือกผูกติด ให้เป็นรูปร่างต่างๆ

เกมการศึกษา ตัวอย่างสื่อประเภทเกมการศึกษา มีดังนี้

๑. เกมจับคู่

- จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
- จับคู่ภาพเงา
- จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก
- จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน
- จับคู่ภาพส่วนเติมกับส่วนย่อย
- จับคู่ภาพกับโครงร่าง
- จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน
- จับคู่ภาพที่ซ้อนกัน
- จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม
- จับคู่ภาพสมมาตรกัน
- จับคู่แบบอุปมาอุปไมย
- จับคู่แบบอนุกรม

๒. เกมภาพตัดต่อ ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ผลไม้ ผัก ฯลฯ

๓. เกมจัดหมวดหมู่

- ภาพสิ่งต่างๆ ที่นำมาจัดเป็นพวกๆ
- ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- โดมิโนภาพเหมือน
- โดมิโนภาพสัมพันธ์

๕. เกมเรียงลำดับ

- เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- เรียงลำดับขนาด

๖. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต้)

๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

๘. เกมพื้นฐานบวก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

- สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า
- สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ ฯลฯ
- สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ ฯลฯ
- สื่อเทคโนโลยี เช่น วิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ ฯลฯ

กิจกรรมกลางแจ้ง ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

- เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ฯลฯ

- ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ
- ที่เล่นน้ำ เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ

สายยาง กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตายาง ฯลฯ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตัวอย่างสื่อ มีดังนี้

- เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง แหมมารีน ฯลฯ
- อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ รัปบัน แด บผ้า ห่วง ลูกบอล หวาย

ถุงทราย ฯลฯ

การเลือกสื่อ มีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

- เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน
- เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
- เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสถานภาพของศูนย์พัฒนา

เด็กปฐมวัย

- มีวิธีการใช่ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม
- มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย
- มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช่สีสะท้อนแสง
- เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
- เลือกสื่อที่สามารถสัมผัสได้
- เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วย

ความมั่นใจ

การจัดหาสื่อ สามารถจัดหาได้หลายวิธี คือ

- จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งต่างๆ เช่น ศูนย์สื่อของสถานศึกษาของรัฐบาล หรือ

สถานศึกษาเอกชน

- จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่นโดยวางแผนการจัดซื้อตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถจัดสรรให้และสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์
- ผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เองโดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่ายเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ที่

มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กระดาษแข็งจากลังกระดาษ รูปภาพจากแผ่นป้ายโฆษณา รูปภาพจากหนังสือ นิตยสารต่างๆ เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินการผลิตสื่อสำหรับเด็ก มีดังนี้

- สำรวจความต้องการของการใช้สื่อ ให้ตรงกับจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้และกิจกรรม

ที่จัด

- วางแผนการผลิต โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและรูปแบบของสื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก สื่อนั้นจะต้องมีความคงทนแข็งแรง ประณีตและสะดวกต่อการใช้
- ผลิตสื่อตามรูปแบบที่เตรียมไว้
- นำสื่อไปทดลองใช้หลายๆครั้งเพื่อหาข้อดี ข้อเสีย จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
- นำสื่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริง

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ที่ตั้ง
๑	ห้องสมุด	โรงเรียนอนุบาลไออุ่น
๒	ห้องดนตรี	โรงเรียนอนุบาลไออุ่น
๓	โรงอาหาร	โรงเรียนอนุบาลไออุ่น
๔	ป้ายทำเนียบครู	โรงเรียนอนุบาลไออุ่น
๕	ป้ายนิเทศหน้าห้องเรียนสวนหย่อมหน้าอาคารเรียน	โรงเรียนอนุบาลไออุ่น
๖	สนามเด็กเล่น	โรงเรียนอนุบาลไออุ่น
๗	ต้นไม้บริเวณโรงเรียน	โรงเรียนอนุบาลไออุ่น
๘	เสาธง	โรงเรียนอนุบาลไออุ่น

แหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน

แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ

ลำดับที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ที่ตั้ง
๑	อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๒	ปราสาทหินพนมวัน	อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๓	กำแพงเมืองเก่า	อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๔	อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย	อ.พิมาย จ.นครราชสีมา
๕	แหล่งหินตัด	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

แหล่งส่งเสริมอาชีพ

ลำดับที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ที่ตั้ง
๑	ตลาดสด	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๒	ศูนย์ทอผ้าบ้านหนองไผ่	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๓	ศูนย์ทอเสื่อบ้านดงลำไย	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๔	กลุ่มแม่บ้านทำขนม	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

แหล่งศาสนา

ศิลปะ วัฒนธรรม

ลำดับที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ที่ตั้ง
๑	อุทยานลานบุญมหาวิหาร สมเด็จพระพุฒาจารย์	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๒	วัดบ้านไร่	อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา
๓	วัดโนนกุ่ม	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๔	ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมไทยวน	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

แหล่งธรรมชาติ

ลำดับที่	ชื่อแหล่งเรียนรู้	ที่ตั้ง
๑	สวนสัตว์นครราชสีมา	อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา
๒	ปาลิโอ เขาใหญ่	อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
๓	จิมทอมป์สันฟาร์ม	อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา

๔	เชื่อนลำตะคลอง	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๕	อ่างเก็บน้ำห้วยซับประดู่	อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเป็นกระบวนการต่อเนื่องให้ครอบคลุมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้วางแผนจัดกิจกรรมให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

โรงเรียนอนุบาลไอนุ่น จัดให้มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน เป็นการประเมินสถานการณ์ปกติขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและช่วงเวลาต่าง ๆ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนา การบันทึกพฤติกรรมเด็ก และวิเคราะห์ข้อมูล ผลงานที่เก็บอย่างเป็นระบบ แล้วนำข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการมาสรุป เพื่อเขียนรายงานผลพัฒนาการลงในสมุดรายงานประจำตัวเด็กทุกภาคเรียน และรายงานให้ผู้ปกครองทราบอย่างชัดเจนและต่อเนื่องโดยดำเนินการต่อไปนี้

ก่อนเรียน จัดทำข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ปกครองกรอกข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เช่น ข้อมูลทั่วไป ประวัติสุขภาพ ลักษณะนิสัย

ระหว่างเรียน จัดทำเครื่องประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล จากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบบันทึกการเรียน บันทึกสุขภาพ และบันทึกกิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับความสามารถหรือพัฒนาการแต่ละด้านของเด็ก

หลังเรียน มีการนำข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการมารวบรวมสรุป และเขียนรายงานผลพัฒนาการลงในสมุดรายงานประจำตัวทุกภาคเรียน

เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ คือ การนำผลประเมินมาสรุปและจัดระบบพัฒนาการ ดังนี้

๑ : ระดับปฏิบัติได้ หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้คล่องหรือเชื่อมั่น

๒ : ระดับปฏิบัติได้บางครั้ง หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้แต่บางครั้งไม่คล่องหรือไม่

มั่นคง

๓ : ระดับควรส่งเสริม หมายถึง ยังแสดงพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจน

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการระดับปฐมวัยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้คือ

๑. ประเมินพัฒนาการประจำแต่ละกิจกรรม

๒. ประเมินพัฒนาการประจำวัน

๓. ประเมินพัฒนาการประจำภาค/ปี

วิธีประเมินพัฒนาการ

๑. การสังเกต

๑.๑ ครูสังเกตเด็กตลอดเวลา เช่น ขณะเรียน เล่น และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา การเรียนกิจกรรมเสรีทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคลสม่ำเสมอ

๒. การสัมภาษณ์ คือ การสนทนากับเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม อาจจะมีการบันทึกการสนทนาด้วยเพื่อหาวิธีการแก้ไข หรือทำให้ทราบว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่

๓. ตรวจผลงานและวิเคราะห์ข้อมูล

การบริหารจัดการหลักสูตร

โรงเรียนอนุบาลไผ่อ่อน ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

๑. การเตรียมความพร้อม ประชุมบุคลากร และแต่งตั้งกรรมการ

๒. การจัดทำรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดปรัชญา

วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ บรรยากาศ
การเรียนรู้ ประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๓. การวางแผน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน

๔. การนำหลักสูตรสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ

๕. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

๖. สรุปผลการดำเนินงาน

๗. ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน

